

Hushållsbarometern våren 2010

Sammanfattning

Hushållsbarometern ger en bild av hur hushållen upplever sin ekonomiska situation. Jämförelser med tidigare resultat speglar förändringarna ur ett ettårsperspektiv eller mer.

- **Index har stigit och är över 50**

Två års nedgång av hushållsindex har nu brutits och index har sedan förra våren stigit från 48 till 50,4. Jämfört med för ett år sedan anser fler hushåll att deras ekonomi sammantaget har förbättrats. Men det är ännu en bit kvar till toppnoteringen hösten 2007 då hushållen totalt sett var som nöjdast med utvecklingen av sin privata ekonomi - hushållsindex var då 51,8.

- **Hushållens ekonomi mer stabil**

Jämfört med för ett år sedan har nettotalet¹⁾ för hushållens totala ekonomi stigit från -2 till +4, vilket beror på att färre hushåll nu upplevt ekonomiska försämringar.

Ser man enbart till hushållets vardagsekonomi är nettotalet liksom för ett år sedan -5. 20 procent anser att de har mer pengar till löpande utgifter, medan 25 procent anser att de har mindre. Drygt hälften av hushållen upplever att de idag har en oförändrad vardagsekonomi vilket är något fler jämfört med för ett år sedan.

Jämfört med våren 2009 anser inte fler hushåll att de har fått en bättre ekonomi utan snarare att den egna ekonomin har stabiliserats. Det gäller såväl vardagsekonomin som den totala. Efter förra årets krismedvetenhet ser det ut som om många hushåll har pustat ut och nu känner sig ekonomiskt tryggare.

- **Förbättringar tack vare högre disponibel inkomst och låga räntor**

Av de hushåll som har fått mer pengar till löpande utgifter är högre lön, lägre inkomstskatt och lägre låneräntor de tre främsta skälen till att deras löpande ekonomi har förbättrats.

44 respektive 32 procent av dem som fått det bättre anser att det beror på löneökningar och lägre inkomstskatt, vilket var lika tungt vägande skäl som för ett år sedan. Lägre låneräntor har däremot totalt sett minskat i betydelse, 21 procent anser det idag jämfört med 46 förra året. De rörliga räntorna har visserligen sjunkit sen förra våren, men inte lika dramatiskt som året dessförinnan då den korta boräntan toppade på 6,45 procent.

- **Försämringar på grund av prisökningar och lägre bidrag/ersättningar**

Högre priser är den mest utbredda orsaken till att den egna plånboken har blivit tunnare. Det anser 45 procent av dem som fått det sämre. Därefter anges lägre bidrag och ersättningar samt att någon i hushållet inte arbetar längre vara de främsta orsakerna till försämringen, 26 respektive 24 procent.

Jämfört med för ett år sedan anger klart färre hushåll prisökningar som skäl, medan märkbart fler anger lägre bidrag/ersättningar som orsak till att de har mindre pengar att röra sig med.

¹ Nettot mellan de som det senaste halvåret upplevt förbättringar och de som upplevt försämringar.

Att någon i hushållet av någon anledning inte är kvar på arbetsmarknaden påverkar alltså fortfarande ekonomin för många hushåll, men jämfört med för ett år sedan har andelen inte ökat. Däremot uppger fler hushåll att de fått lägre ersättningar och bidrag, vilket tyder på att man märkt av att ersättningsreglerna i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna har stramats upp men också att pensionerna har sjunkit.

- **Pengarna räcker för fler**

Trots lågkonjunktur och utbredd arbetslöshet har färre hushåll än för ett år sedan haft problem med att få inkomsterna att räcka månaden ut, 16 procent (20)¹.

Dessutom har färre hushåll än förra våren tvingats växla ner sin nödvändiga konsumtion, 41 procent (47). Hushållen har det senaste kvartalet släppt lite på åtstramningarna när det gäller flera konsumtionsposter, såväl för matinköp, nöjen, fritidsaktiviteter, nödvändiga inköp av skor och kläder som för bilkörning. Även något färre har av ekonomiska skäl valt att betala en räkning för sent.

- **Varken fler eller färre har lån för konsumtion**

14 procent av hushållen har lån för någon form av konsumtion, vilket är en oförändrad andel jämfört med för ett år sedan. Andelen har legat stabil sedan 2005 och trots att konjunkturen dippat och förutsättningarna för konsumtion för många radikalt förändrats har inte fler gjort sig av med sina konsumtionskrediter eller fler hushåll varit tvungna att låna för konsumtion..

- **Ökande optimism om den egna ekonomin framöver**

Förutom att hushållen nu känner att den egna ekonomin stabiliserats är optimismen om privatekonomin de närmaste tolv månaderna stark. En övervägande andel tror att deras ekonomi kommer att bli bättre. Jämfört med förra våren har det skett en stor svängning. Nettotalet mellan optimisterna och pessimisterna var våren 2009 +3, nu är det +21.

- **Optimisterna tror på högre lön, bättre konjunktur och önskad valutgång**

Huvudskälet för dem som tror på en bättre privatekonomi det närmaste året är liksom förra året att någon i hushållet kommer att få högre lön, 38 procent. Andra skäl är att årets riksdagsval resulterar i den regeringspolitik man önskar, att konjunkturen stärks, fler får arbete och att börserna stiger.

- **Pessimisterna befarar prishöjningar och lägre pension**

De hushåll som tror att den egna ekonomin kommer att försämrats det närmaste året förväntar sig framförallt prishöjningar och en lägre pension, men även högre räntor och att någon i hushållet av olika skäl kommer att lämna arbetsmarknaden. De som tror det sistnämnda har däremot nästan halverats jämfört med för ett år sedan.

- **Färre räknar med att dra ner på sin konsumtion, märkbart fler planerar att spara mer**

Färre hushåll räknar med att hålla igen sin konsumtion de närmaste tolv månaderna, men de planerar snarare att ha en oförändrad konsumtionsnivå än att öka den, 71 respektive 9 procent.

Fler är däremot angelägna om sin trygghet. Märkbart fler hushåll räknar med att spara mer, 23 procent (14). Andelen som planerar att spara mer är dessutom större än vid något måttillfälle sedan 2004. Även fler än för ett år sedan planerar att amortera mer på sina lån 12 procent (8).

¹ Siffror inom parantes avser resultatet från våren 2009.

- **Årets semesterkassa tillåts dock få kosta mer**
När det däremot gäller semester har fler hushåll planer på att utöka årets semesterbudget jämfört med förra året, 22 procent i år jämfört med 17 för ett år sedan.

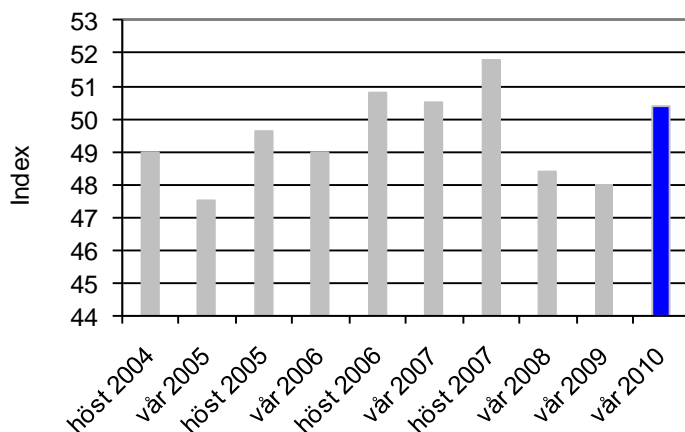
Resultat – utfall och förändringar

Hushållsindex har stigit

Hushållsindex har sedan förra våren stigit från 48 till 50,4 och fler hushåll anser att de sammantaget har fått en bättre ekonomi jämfört med vad de tyckte för ett år sedan. Trots trög återhämtning av konjunkturen och hög arbetslöshet anser fler hushåll att de har fått en stabilare ekonomi det senaste halvåret. Trots att index har stigit är det dock en bit kvar till de högsta nivåerna hösten 2007.

Sett ur ett längre perspektiv, efter hösten 2007 fram till idag, anser en relativt stor och konstant andel att de fortlöpande har fått en bättre ekonomi, både vad gäller vardagsekonomin som den totala. Indexet har däremot dragits ner de senaste två åren av en märkbart större andel som av olika anledningar upplevt försämringar.

Diagram 1 Hushållsbarometern som index för hushållen totalt

Att index ligger över 50 betyder att det är fler hushåll som anser att deras ekonomi de sex senaste månaderna blivit bättre än dem som anser att den blivit sämre. Index mäter såväl den löpande ekonomin som ekonomin totalt sett då man även tar hänsyn till tillgångar och skulder. För mer information om beräkning av index se sid 16.

Lägst index: Bryter man ner resultaten har pensionärshushållen lägst indextal, 42,6. Det gäller både ensamstående och sammanboende pensionärer. Jämfört med våren 2009 är det en knapp försämring då indextalet för pensionärer även då var lågt (43,2).

Även ensamstående med barn har ett jämförelsevis lågt index, 46,7.

Högst index: Högst index har hushåll med hushållsinkomster som överstiger 700 000 kr per år – i den gruppen anser flest att deras ekonomi förbättrats under det senaste halvåret med index 59,8.

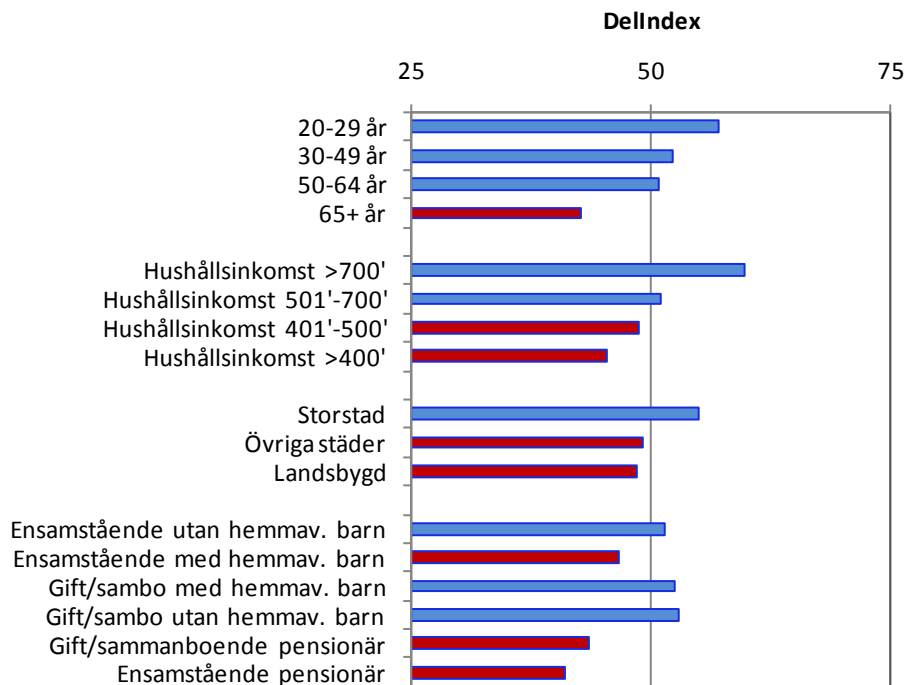
Högt index har även i fallande ordning; unga 20-29 år, storstadsbor, gifta och sambor med och utan hemma- boende barn, män samt 30-49 åringar.

Index i regioner:

Delas Sverige upp i sex olika regioner har index stigit i samtliga jämfört med för ett år sedan. Den sydöstra regionen har lägst indextal och Stockholm det högsta, 47,9 respektive 52,5.

Stockholmregionens index är dock lägre än indexet för Sveriges tre storstäder tillsammans, 54,9, vilket gör att man kan anta att Göteborg och/eller Malmö drar upp talet. Generellt är index högre i storstäderna och lägre framförallt på landsbygden där det är 48,4.

Diagram 2 Hushållsbarometern som index uppdelat på delindex

Fler upplever att den egna ekonomin totalt sett har stabiliserats jämfört med förra våren

Hushållens totala ekonomi, då man även tar hänsyn till tillgångar och skulder, har stabiliserats jämfört med våren 2009. En majoritet anser att den egna ekonomi totalt sett är oförändrad och den andelen har dessutom ökat jämfört med för ett år sedan, 61 procent (56)¹.

Bland dem som anser att deras totala ekonomi på något sätt förändrats de senaste sex månaderna, anser en övervägande del att det är till det bättre snarare än till det sämre, 22 respektive 18 procent. Nettotalet mellan dem som anser att ekonomin totalt sett blivit bättre respektive sämre har från förra våren stigit från -2 till att bli positivt och är nu +4, vilket beror på att färre upplevt försämringar.

... även vardagsekonomin har stabiliserats något

Drygt hälften av hushållen upplever att de idag har en oförändrad vardagsekonomi, vilket är något fler jämfört med för ett år sedan. Fler av dem som tidigare upplevde en förändring av sin ekonomi anser nu att den istället har stabiliserats.

Nettotalet mellan dem som anser att den egna vardagsekonomin har förändrats är liksom för ett år sedan -5. 20 procent anser att de har mer pengar till löpande utgifter, medan 25 procent anser att de har mindre.

¹ Siffror inom parantes avser resultatet från våren 2009.

Högre priser är den mest utbredda orsaken till att den egna plånboken har blivit tunnare

En fjärdedel uppger att de har fått en sämre ekonomi det senaste sex månaderna. De flesta uppger att högre priser är orsaken till att vardagsekonomin har försämrats, men andelen som tycker det har minskat rejält jämfört med för ett år sedan, 45 procent (62).

Jämfört med förra våren uppger fler hushåll att de idag får lägre ersättning eller bidrag beroende på regelförändringar, 26 procent. Det uppger man i hela landet men framförallt i mellersta Sverige, 44 procent. Detta kan tyda på att striktare ersättningsregler i både sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen nu har blivit kännbara för fler hushåll. Förmodligen avses även lägre pensioner, eftersom man förutom i åldersgruppen 50-64 år även i gruppen äldre än 65 år anger detta som skäl till en försämrad ekonomi.

Att högre skatt skulle vara en förklaring till att man idag har mindre pengar kan lokalt bero på högre kommunalskatt, men höjningen vid årsskiftet var som ett genomsnitt över landet relativt marginell, från 31.52 till 31.56, och torde inte ha gett något större utslag.

En troligare förklaring är att man som bidragstagare eller då man står utanför arbetsmarknaden märker av att man inte längre kan göra något förvärs- eller jobbskatteavdrag. Enligt resultaten är även pensionärerna välrepresenterade i denna grupp.

Den sammanlagda andelen för lägre ersättning och högre inkomstskatt på grund av regelförändringar har nu nästan dubblats från 21 våren 2009 till 38 procent.

En annan utbredd orsak till en sämre vardagsekonomi är att någon i hushållet har blivit arbetslös, föräldra- eller sjukledig. Även om det fortfarande är en av de främsta orsakerna till en sämre vardagsekonomi är det positiva att andelen inte ökat jämfört med för ett år sedan, 24 procent (23).

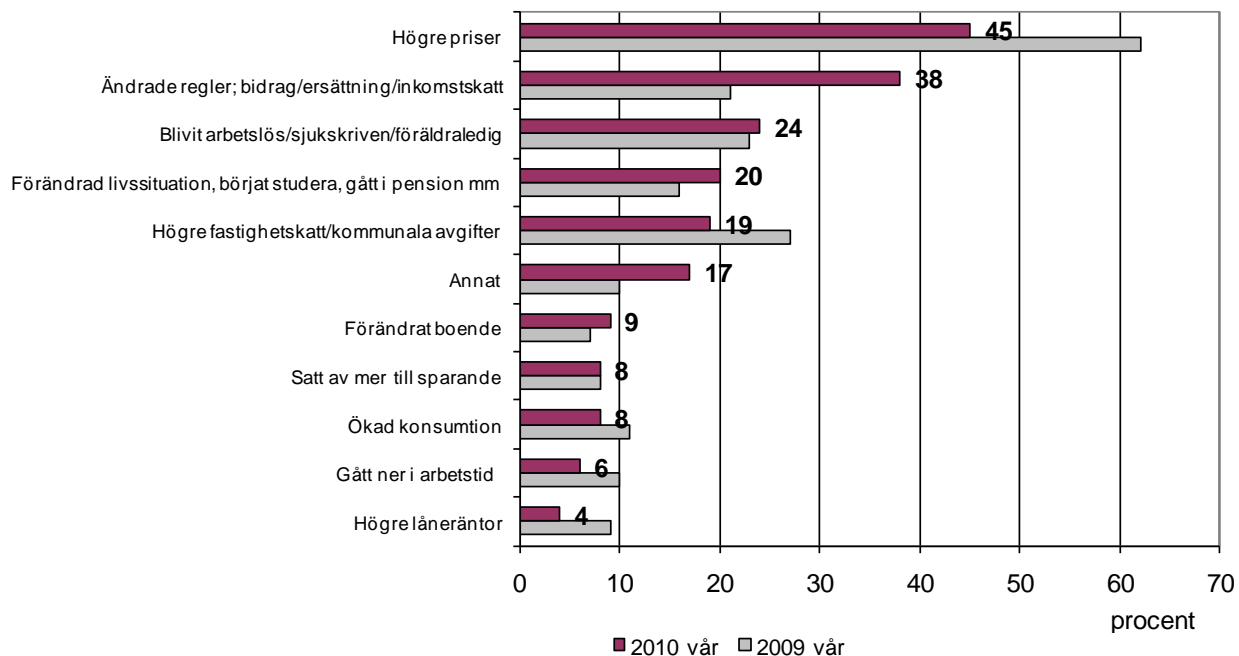
Det märks alltså fortfarande av i många hushålls ekonomi att någon i hushållet av någon anledning inte är kvar på arbetsmarknaden även om det inte har blivit kännbart för fler. Däremot uppger fler hushåll att de fått lägre ersättningar och bidrag, vilket tyder på att striktare ersättningsregler och lägre pension nu märks av, se ovan.

Andra starka skäl till att ekonomin blivit sämre är i nämnd ordning:

- förändrad livssituation
- högre fastighetsavgift och/eller kommunala avgifter
- annat ej angivet alternativ

I de öppna svaren under alternativet "annat" uppges framförallt vinterns höga elpriser och sänkta pensioner som skäl till försämringen.

Diagram 3 Orsaker till att man har fått **mindre** pengar till löpande utgifter de senaste 6 månaderna, av de hushåll som fått det sämre

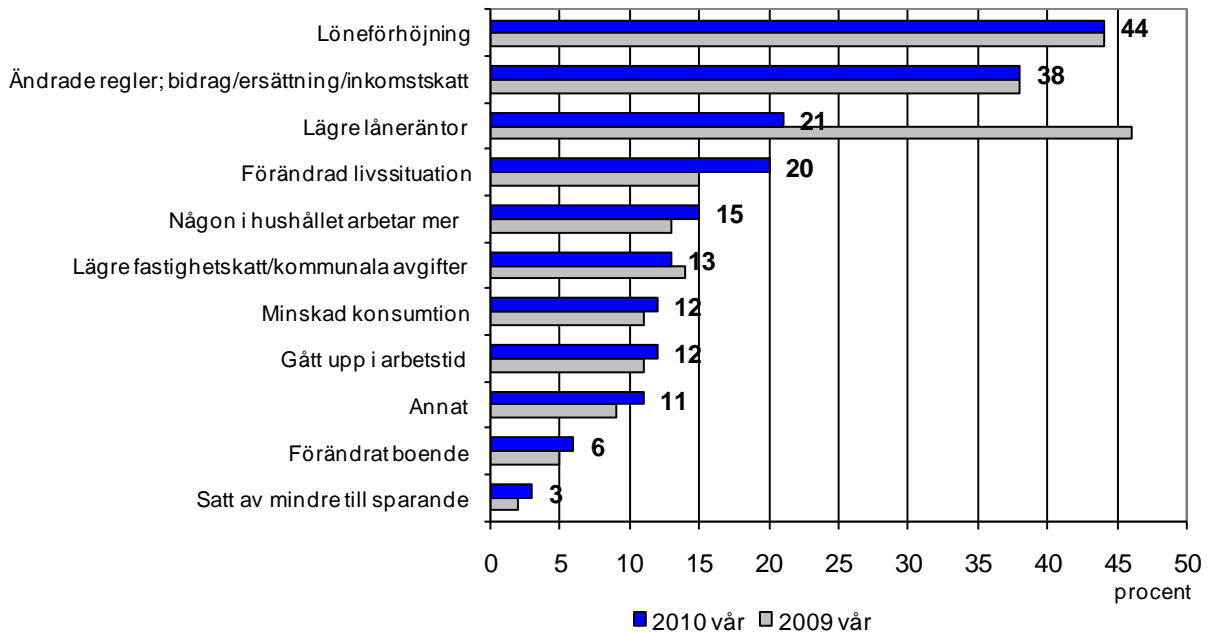
Högre lön, lägre inkomstskatt är de två främsta skälen till att vissa hushåll har fått det bättre, medan lägre låneräntor har minskat i betydelse

En femtedel av hushållen anser att de fått en bättre löpande ekonomi det senaste halvåret. Den klart främsta orsaken till det är högre lön. Det uppger 44 procent av dem som har fått en förbättrad ekonomi, vilket dessutom är en lika stor andel som för ett år sedan.

Lägre inkomstskatt är en annan starkt bidragande orsak till att den löpande ekonomin har blivit bättre, 32 procent, vilket även det är en lika stor andel som för ett år sedan (högre ersättning/bidrag då inkluderat). Förmodligen är det yrkesverksamma som tänker på det jobbskatteavdrag de fått.

Mindre än hälften så stor andel som för ett år sedan, 21 procent (46), anger lägre låneräntor som bidragande faktor till att ekonomin har blivit bättre. De rörliga räntorna har visserligen sjunkit med 1,7 procentenheter sedan början av 2009, men inte lika radikalt som året dessförinnan då den rörliga boräntan toppade på 6,45 procent.

Diagram 4 Orsaker till att man har fått **mer** pengar till löpande utgifter de senaste 6 månaderna, av de hushåll som fått det bättre

Det behöver dock inte vara någon utomstående faktor som påverkar ekonomin. Även en förändrad livssituation som till exempel att man blivit sambo, slutat studera eller att barnen flyttat hemifrån kan förbättra ekonomin. Denna andel borde vara relativt konstant, men har den här gången ökat med 5 procentenheter till 20 procent. Vad det beror på kan man bara spekulera i.

Värt att notera är att 15 procent mitt i en lågkonjunktur anger orsaken "någon i hushållet arbetar mer" som orsak. Den gruppen har dessutom ökat sen ett år tillbaka.

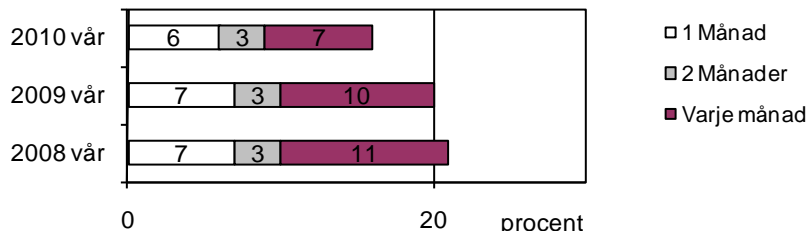
Färre hushåll har problem med att få pengarna att räcka månaden ut. Bland ensamstående pensionärer ökar dock problemet.

Trots lågkonjunktur och stigande arbetslöshet har färre hushåll jämfört med för ett år sedan haft problem med att få inkomsterna att räcka månaden ut. Totalt sett har 16 procent (20) av hushållen haft svårigheter. Framförallt är det andelen som har haft problem varje månad som har minskat, 7 procent (10).

Ensamstående föräldrar är den hushållsgrupp som har haft svårast att få pengarna att räcka. Av dem har så stor andel som hälften haft problem det senaste kvartalet. Situationen var lika illa för dem för ett år sedan.

Pensionärerna upplever i stor utsträckning att deras ekonomi blivit sämre. Trots det har de sammanboende/gifta seniorerna inte haft några problem med sin likviditet, men alltfler av de ensamstående pensionärerna har däremot haft svårare att få sina pengar att räcka det senaste kvartalet, 22 procent jämfört med 14 procent för ett år sedan.

Diagram 5 Om du tänker på de senaste tre månaderna, hur många av dem har du och ditt hushåll haft det svårt att få inkomsterna att räcka månaden ut?

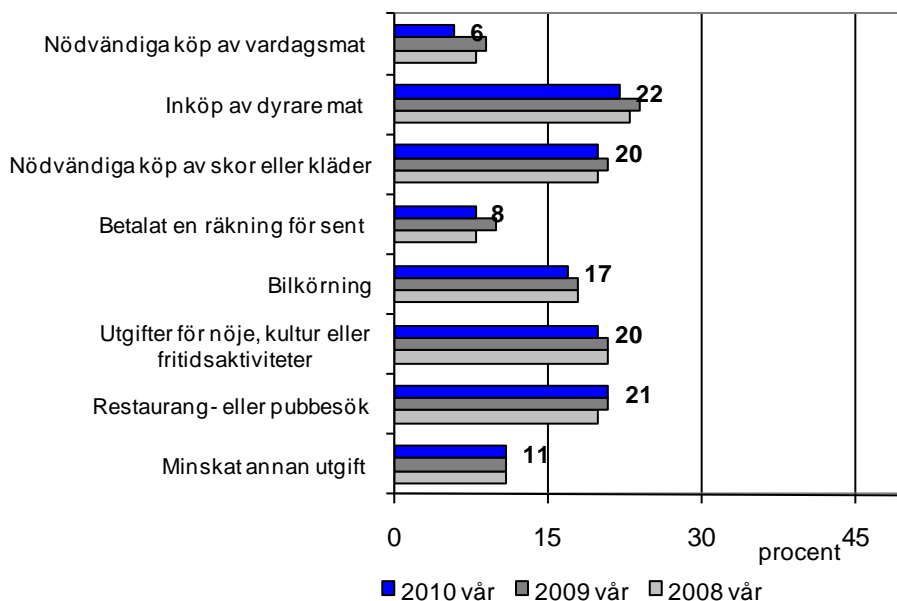

Något färre hushåll har tvingats växla ner sin löpande konsumtion. Ensamstående pensionärer är dock ett undantag.

Färre hushåll än för ett år sedan uppger att de tvingats dra ner på sin konsumtion de senaste tre månaderna, 41 procent (47). För flera av hushållets utgiftsposter har man istället kunnat lätta på svångremmen. Det gäller för inköp av mat - både den nödvändiga och den lite dyrare, samt för nöjen, fritidsaktiviteter, kläder och skor. Man har dessutom i mindre utsträckning dragit in på bilkörning jämfört med för ett år sedan, trots att bensinpriserna idag är högre. Det är även färre hushåll som av ekonomiska skäl tvingats att betala en räkning för sent.

Sambo och gifta utan hemmaboende barn har jämfört med förra våren i störst utsträckning inte behövt dra in på någon konsumtion. De som ändå har gjort det uppgår till 29 procent (42). Ensamstående pensionärer däremot har av ekonomiska skäl i större utsträckning tvingats dra in på sin, 56 procent (44).

Diagram 6 Vad hushållen av ekonomiska skäl dragit in på det senaste kvartalet

Oförändrad andel har lån för konsumtion

14 procent av hushållen har lån för konsumtion. Konsumtionslån är vanligast i gruppen - 20-29 år, men det är även vanligt i åldersgruppen 30-49 år.

- barnfamiljer, främst med ensamstående vuxna men även barnfamiljer med sammanboende vuxna.

Andelen hushåll som har konsumtionslån är i det närmaste lika stor som våren 2009. Svaren talar dock inte om hur stort belopp man har lånat eller hur det har förändrats.

Enligt statistik från SCB har konsumtionskrediterna beloppsmässigt stadigt ökat de senaste åren. Det senaste året med cirka 5 procent. I Hushållsbarometern ställdes frågan om man har något lån för konsumtion första gången hösten 2005, men andelen konsumtionslåntagare har sedan dess förändrats väldigt lite och förändringen kan statistiskt inte säkerställas. I SCB:s statistik har konsumtionslånen i belopp stigit med 48 procent sedan september 2005, vilket andelen låntagare enligt Hushållsbarometern alltså inte har gjort. Det tyder på att konsumtionskrediterna per hushåll idag är större än för tre och ett halvt år sedan.

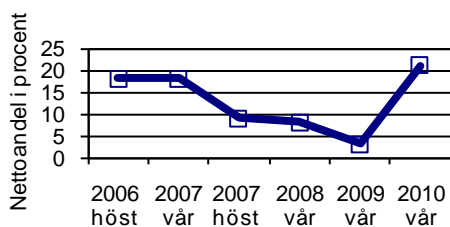
Optimismen om den egna privatekonomin framöver har stigit kraftigt

Sett på ett års sikt tror nu återigen fler att hushållets framtida ekonomi kommer att bli bättre. Nu är optimisterna dessutom i övervägande majoritet jämfört med pessimisterna, 36 procent jämfört med 15 procent. Resultatet är nu i stort detsamma som utfallet under de goda konjunkturåren 2006 och 2007, men utgångsläget är annorlunda. Då förväntades den goda konjunkturen fortsätta, nu torde uppfattningen snarare vara att konjunkturen inte kan bli mycket sämre.

Jämfört med våren 2009 har optimismen om hushållets ekonomi ökat i alla åldersgrupper. Framtidsutsikterna om den egna ekonomin faller däremot med åldern. 61 procent av 20-29 åringarna tror att den egna ekonomin kommer att bli bättre, medan pensionärerna har den absolut lägsta tron på framtida förbättringar - bara 12 procent av dem räknar med det. Nettotalet dvs skillnaden i andelar mellan optimisterna och pessimisterna var våren 2009 +3, men nu är det +21.

Diagram 7 Nettoandel optimistiska hushåll om den egna ekonomin de närmaste 12 månaderna

Andelen som tror på en bättre ekonomi minus de som tror på en sämre

Huvudskälet för dem som tror på en bättre privatekonomi framöver är fortfarande högre lön

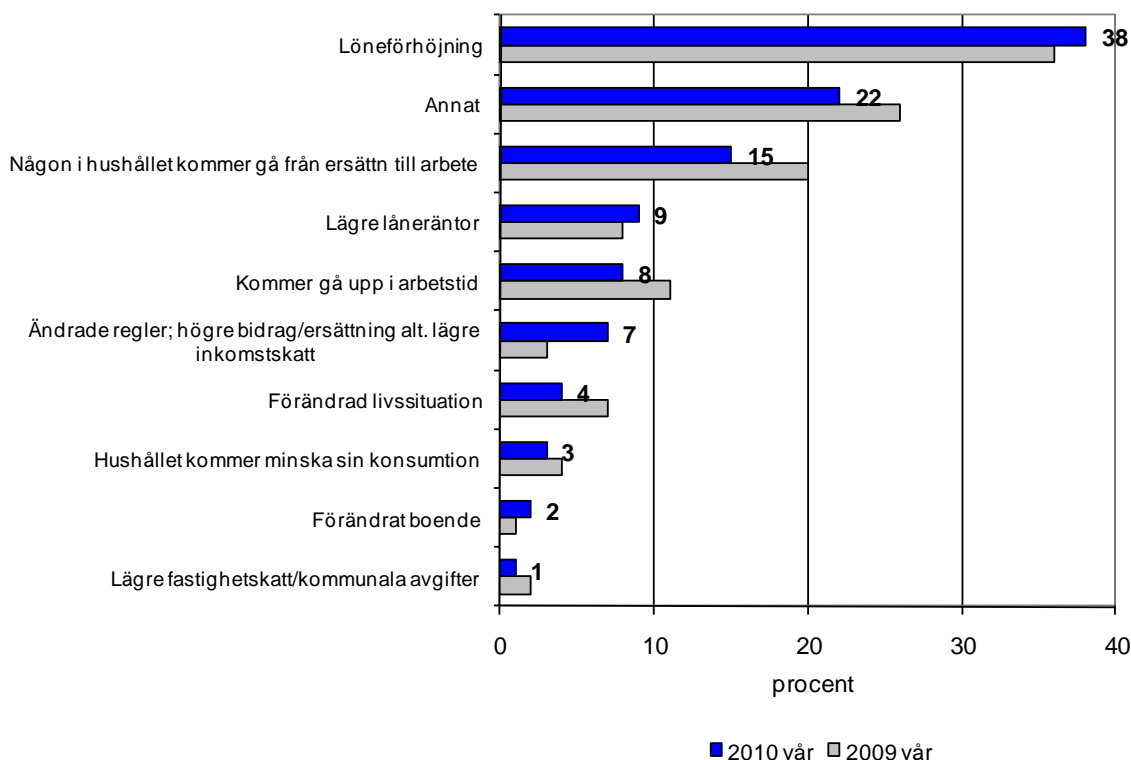
Av den dryga tredjedel som tror på en förbättrad privatekonomi de kommande tolv månaderna är det 38 procent (36) som har förväntningar om högre lön. Höjd lön p g a löneförhöjning eller nytt jobb är liksom förra våren det vanligaste skälet till varför man tror att privatekonomin kommer att bli bättre.

Det näst vanligaste skälet till en kommande förbättring är "Annat", 22 procent. Enligt de öppna svaren förväntar sig många i den här gruppen att konjunkturen vänder, det blir fler jobb och att

börsen stiger vilket kommer att förbättra den egna ekonomin. Riksdagsvalet i höst spelar också stor roll för optimismen oavsett om man hoppas på regeringsbyte eller inte.

Det tredje skälet är att man har en förhoppning om att någon i hushållet ska gå från bidrag till arbete, 15 procent (20). Detta har dock minskat som anledning till en förväntad kommande förbättring.

Diagram 8 Orsaker till att 36 procent av hushållen tror att den egna totala ekonomin kommer förbättras de kommande 12 månaderna

De hushåll som tror på en försämring av den egna ekonomin framöver räknar framförallt med prishöjningar och sänkta pensioner

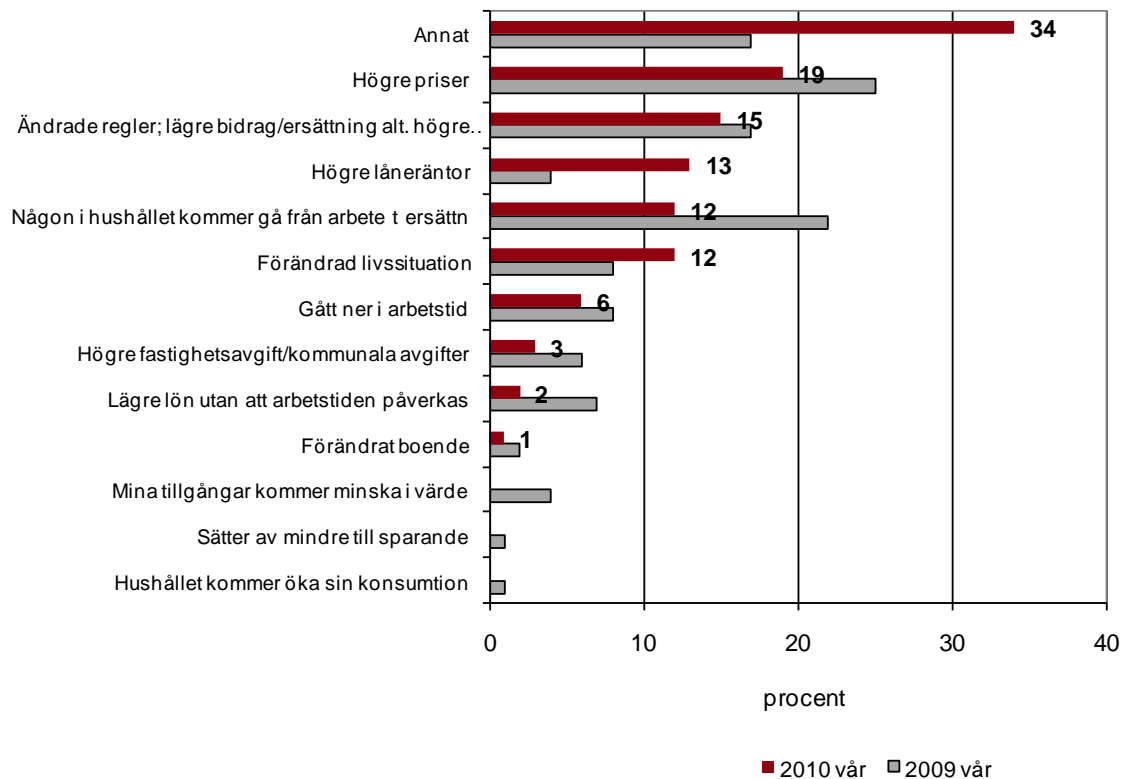
De 15 procenten av hushållen som tror att hushållets ekonomi kommer att försämrans det närmaste året har framförallt gett uttryck för sina farhågor i det öppna alternativet vilket 34 procent av dem har angett. Närmare hälften av de svaren handlar om att man tror att pensionen kommer att sänkas, vilket är en starkt uppseglade orsak till en sämre framtida ekonomi. En annan starkt bidragande orsak är stigande priser. Det förväntar sig 19 procent (25) av dem som tror att hushållets ekonomi kommer att bli sämre de närmaste tolv månaderna.

Övriga skäl till en sämre privatekonomi de närmaste tolv månaderna är:

- lägre ersättning och bidrag p g a regelförändring
- högre låneräntor
- någon i hushållet kommer att bli arbetslös/sjukskriven/föräldraledig

Att notera är att fler än för ett år sedan har tagit ränteprognoserna till sig och räknar nu med en högre ränta det kommande året, 13 procent (4), samt att klart färre än för ett år sedan tror att en sämre arbetsmarknad kommer att påverka den egna ekonomin, 12 procent (22).

Diagram 9 Orsaker till att 15 procent av hushållen tror att den egna totala ekonomin kommer försämras de kommande 12 månaderna

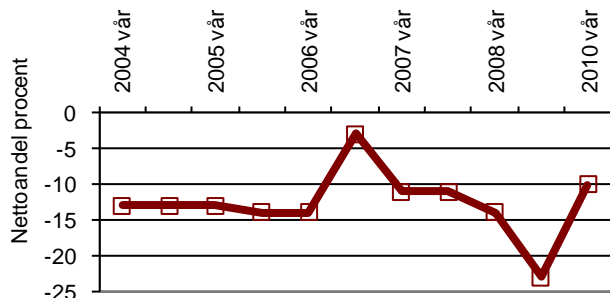
Färre hushåll planerar att hålla i plånboken - istället räknar de med att ha en oförändrad konsumtion

Jämfört med läget för ett år sedan förväntar sig färre hushåll att skruva ner sina konsumtionsplaner, 19 procent (30). För det kommande året räknar fler hushåll istället med att ha en oförändrad konsumtion och en relativt låg andel räknar med att öka den, 9 procent (7). Nettotalet eller skillnaden mellan dem som planerar att konsumera mer respektive mindre har stigit förra våren från -23 till -10. Det negativa talet ska dock inte tolkas som dåligt. Sedan våren 2004 har konsumtionsnettot inte varit positivt något år, som högst var det hösten 2006 med -3.

Resultaten talar inte om hur mycket man beloppsmässigt kommer att öka respektive minska sin konsumtion, endast hur stor andel av hushållen som planerar vad.

Diagram 10 Nettoandel av dem som planerar att förändra sin konsumtion de kommande 12 månaderna

Andel som planerar att konsumera mer minus de som planerar att konsumera mindre

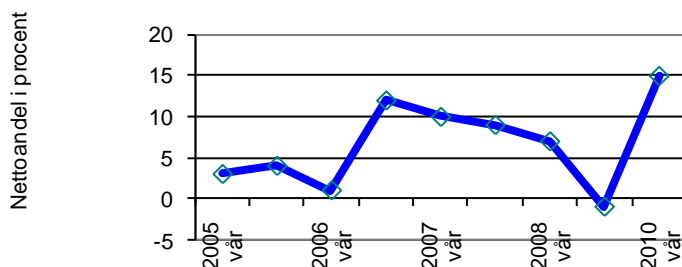
... och beräknar att spara mer det närmaste året

Hushållens sparbenägenhet har ökat betydligt. 23 procent, jämfört med 14 förra våren, planerar att spara mer de närmaste tolv månaderna. Det är dessutom mer än Hushållsbarometerens resultat sedan 2004. Samtidigt är det färre som kommer att spara mindre. Detta gör att nettotalet mellan de som planerar att spara mer respektive mindre sticker iväg uppåt från -1 för ett år sedan till +15. Efter förra årets bottennotering är nu intresset för att spara framöver märkbart större för allt fler.

Andelen hushåll som planerade att spara minskade mellan 2006 och 2009, samtidigt som makrostatistik visar att sparkvoten steg. En förklaring kan vara att de som sparat mer har sparat större belopp, vilket Institutet för Privatekonomis Spara-rapport från 2009 också bekräftar. Ett mönster som förhoppningsvis kan brytas där fler sparar mer om hushållen nu går från ord till handling.

Diagram 11 Nettoandel för dem som planerar att förändra sitt sparande

Andel som planerar att spara mer minus de som planerar att spara mindre

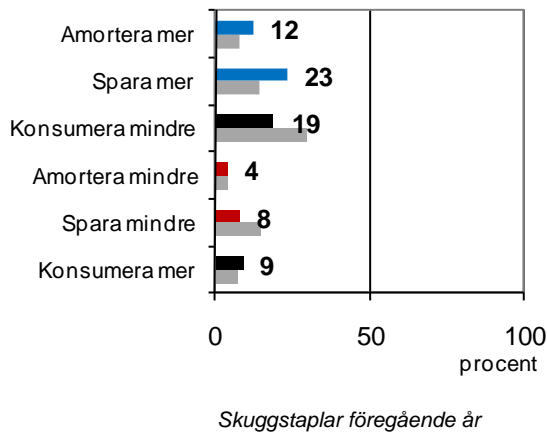
...dessutom planerar fler att amortera mer

Fler hushåll planerar att amortera mer på sina lån de kommande tolv månaderna jämfört med för ett år sedan, 12 procent (8).

Av alla hushåll (inklusive dem utan lån) planerar 12 procent att amortera mer och 4 procent att amortera mindre.

I stora drag verkar planerna för året framöver mer än för ett år sedan gå i sparsamhetens tecken och fler hushåll planerar att spara och/eller amortera mer. Jämfört med förra året räknar man också med att lätta lite på sin tidigare konsumtionsnerdragning. Med en i större grad oförändrad konsumtion räknar man samtidigt med en ekonomi som tillåter ett ökat sparande.

Diagram 12 Hur hushållen planerar att förändra sin konsumtion och sitt sparande de kommande 12 månaderna

Hushållen kommer att utöka semesterkassan - årets semester får kosta mer än förra årets

Förra året fick semesterplanerna stryka på foten för många hushåll, men i år tar fler sig råd igen. Fler hushåll planerar att utöka sin semesterbudget och nettoandelen mellan de som planerar att spendera mer respektive mindre har vänt från att förra våren vara negativ till att i år bli positiv, +5. 22 procent (17) planerar att ha en större semesterkassa, 17 procent (22) planerar att dra in på semesterutgifterna.

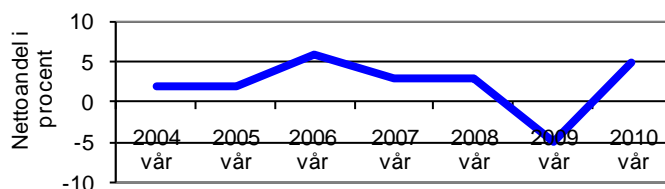
Framförallt är det unga, sambor och gifta såväl med som utan hemmavarande barn som i störst utsträckning *utökar* årets semesterkassa jämfört med förra året (räknat som nettoandel).

De grupper som i år *har störst andel* semesterfirare med en planerad utökad semesterbudget är unga 20-29 år och sambor/gifta utan hemmavarande barn (räknat som nettoandel).

Även om nettoandelen är klart positiv får man ha i åtanke att ökningen skett från en låg nivå då många förra året planerade att dra ner på semesterutgifterna.

Diagram 13 Nettoandel med större semesterbudget 2009 jämfört med 2008

Andelen som planerar att spendera mer på semester minus de som planerar att spendera mindre

Om undersökningen

Hushållsbarometern speglar hur de svenska hushållen upplever sin ekonomiska situation. Syftet är att den återkommande ska ge en bild av hur hushållen själva bedömer att privatekonomin förändras. Förändringarna kan följas över tiden. Den första undersökningen gjordes våren 2004. Våren 2010 är det elfte mättillfället.

Hushållsbarometern visar hur stor andel av hushållen som t ex anser att de fått förbättringar eller försämringar av sin privatekonomi samt hur stor andel som kommer att förändra sina privatekonomiska beslut framöver.

Barometern visar däremot inte hur stora förändringarna beloppsmässigt är eller kommer att bli. Det går alltså inte att dra slutsatser om hur mycket bättre eller sämre hushållen har fått det i kronor eller hur mycket man kommer att spara eller konsumera i framtiden, utan enbart hur stora andelar av hushållen som berörs av de olika frågeställningarna.

Frågorna omfattar:

- Hur man upplever att hushållets löpande ekonomi förändrats.
- Varför man anser att hushållet fått mer eller mindre pengar till löpande utgifter.
- Hur hushållens pengar räcker till löpande utgifter, samt vad man drar in på när pengarna inte räcker.
- Hur man planerar att förändra sina utgifter för semester jämfört med förra året.
- Hur man upplever att hushållets ekonomiska situation förändrats totalt sett.
- Om hushållet ökat eller minskat sina konsumtionskrediter.
- Hur man tror att hushållets totala ekonomi kommer förändras framöver.
- Varför man tror att hushållets ekonomi kommer att bli bättre eller sämre.
- Hur hushållets konsumtion och sparande förväntas att förändras framöver.

Specifika frågor kring förmögenhetssituationen, dvs reala tillgångar, totalt finansiellt sparande och totala skulder finns inte med, men ingår i hushållens bedömning av sin totala ekonomi.

Undersökningen är genomförd av SIFO Research International på uppdrag av Institutet för Privatekonomi hos Swedbank. Undersökningen har skett genom telefonintervjuer under en vecka, perioden 12 – 19 april 2010. Intervjupersonerna är 20 år eller äldre och har slumpmässigt valts ut utifrån ett riksrepresentativt urval. De intervjupersoner som fortfarande bor hemma hos sina föräldrar har selekterats bort. Totalt har 1 187 personer svarat.

Hushållsbarometern som index

Index är beräknat utifrån resultaten av två frågor i Hushållsbarometern; huruvida hushållet upplever att det har mer, mindre eller oförändrat mycket pengar till löpande utgifter och om hushållet fått en bättre eller sämre ekonomi totalt sett (även med hänsyn till tillgångar och skulder) jämfört med för sex månader sedan.

Den ena frågan mäter i vilken grad hushållen fått en förändrad likviditet, den andra även hur förmögenhetsställningen förändrats.

Indexet mäter den egna bedömningen om hur privatekonomin förändrats - upp, ned eller inte alls och är en sammanfattande värde mätare av hur den sammanlagda ekonomiska situationen ser ut. Förändringar kan upplevas olika och är inte ett absolut mått, hushållsindex ska därför ses som en temperaturmätare på hushållens ekonomiska situation.

En oförändrad situation jämfört med för sex månader sedan ger index 50.

Index>50= bättre ekonomi

Index<50= sämre ekonomi

Bilaga: Frågor och resultattabell

Upplever du att ditt hushåll idag har mer eller mindre pengar till löpande utgifter än för 6 månader sedan?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mycket mer	4	4	4	0
Något mer	15	19	16	-3
Ungefär lika mycket	51	50	53	3
Något mindre	22	20	19	-1
Mycket mindre	7	8	6	-2
Tveksam, vet ej	1	1	1	0
Varför tror du att ditt hushåll idag har MER pengar till löpande utgifter än för 6 månader sedan? Ett antal alternativ läses upp och intervjupersonen får svara ja eller nej för vart och ett av alternativen.	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Förändrad livssituation, t ex. blivit sambo/ separerat/ slutat studera/ barn flyttat hemifrån	16	15	20	5
Någon i hushållet arbetar mer från att tidigare varit arbetslös/sjukskriven/föräldraledig	15	13	15	2
Av annan orsak gått upp i arbetstid	8	11	12	1
Högre lön p g a löneförhöjning eller nytt jobb	55	44	44	0
Högre ersättning/bidrag eller lägre inkomstskatt p g a ändrade regler	25	38		
Högre ersättning/bidrag p g a ändrade regler			6	
Lägre inkomstskatt p g a ändrade regler			32	
Förändrat boende	4	5	6	1
Lägre låneräntor	12	46	21	-25
Hushållet har minskat sin konsumtion	10	11	12	1
Lägre fastighetsskatt och/eller kommunala avgifter	17	14	13	-1
Sätter av mindre till sparande	2	2	3	1
Annat:.....öppet svar	9	9	11	2
Tveksam, vet ej	2	2	5	3
Varför tror du att ditt hushåll idag har MINDRE pengar till löpande utgifter än för 6 månader sedan? Ett antal alternativ läses upp och intervjupersonen får svara ja eller nej för vart och ett av alternativen.	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Förändrad livssituation, t ex. blivit sambo/ separerat/ börjat studera/ gått i pension	23	16	20	4
Någon i hushållet har blivit arbetslös/sjukskrivits/föräldraledig	17	23	24	1
Av annan orsak gått ner i arbetstid	8	10	6	-4

Lägre ersättning/bidrag eller högre inkomstskatt p g a regelförändring	18	21		
Lägre ersättning/ bidrag p g a regelförändring			26	
Högre inkomstskatt p g a regelförändring			12	
Förändrat boende	7	7	9	2
Högre låneräntor	16	9	4	-5
Hushållet har ökat sin konsumtion	8	11	8	-3
Högre priser	70	62	45	-17
Högre fastighetsskatt och/eller kommunala avgifter	15			0
Högre fastighetsavgift och/eller kommunala avgifter		27	19	-8
Sätter av mer till sparande	3	8	8	0
Annat:.....öppet svar	5	10	17	7
Tveksam, vet ej	2	0	0	0
Om du tänker på de senaste 3 månaderna, hur många av dem, har du och ditt hushåll haft det svårt att få inkomsterna att räcka månaden ut?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
1 Månad	7	7	6	-1
2 Månader	3	3	3	0
Varje månad	11	10	7	-3
Ingen gång	78	80	84	4
Tveksam, vet ej	1	1	1	0
Har du eller någon i ditt hushåll av EKONOMISKA SKÄL någon gång under de senaste 3 månaderna:	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Dragit in på nödvändiga köp av vardagsmat	8	9	6	-3
Dragit ned på inköp av dyrare mat	23	24	22	-2
Dragit in på nödvändiga köp av skor eller kläder	20	21	20	-1
Betalat en räkning för sent	8	10	8	-2
Dragit ned på restaurang eller pubbesök	20	21	21	0
Dragit ned på utgifter för nöje, kultur eller fritidsaktiviteter	21	21	20	-1
Dragit ned på bilkörningen	18	18	17	-1
Minskat annan utgift	11	11	11	0
Nej, jag har inte dragit ned på någon konsumtion	55	53	58	5
Tveksam, vet ej	0	0	1	1

Kommer du och ditt hushåll att lägga mer, mindre eller oförändrat mycket pengar på semester år 2010 jämfört med år 2009?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mer	22	17	22	5
Oförändrat	58	58	60	2
Mindre	19	22	17	-5
Tveksam, vet ej	2	2	2	0
Har du eller någon i ditt hushåll lån för konsumtion, t ex. till möbler, hemelektronik, resor eller annan konsumtion?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Ja	13	13	14	1
Nej	86	87	86	-1
Tveksam, vet ej	0	0	0	0
Hur är ditt hushålls ekonomi totalt sett idag jämfört med för 6 månader sedan? Tag här hänsyn till alla faktorer även tillgångar och skulder	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mycket bättre	5	3	5	2
Något bättre	17	18	17	-1
Oförändrad	56	56	61	5
Något sämre	18	18	15	-3
Mycket sämre	4	5	3	-2
Tveksam, vet ej	1	0	0	0
Tänk på ditt hushålls totala ekonomi. Tror du att ditt hushålls ekonomi kommer att bli bättre, vara oförändrad eller sämre de kommande 12 månaderna?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Bättre	31	26	36	10
Oförändrat	42	48	45	-3
Sämre	23	23	15	-8
Tveksam/Vet ej	4	3	3	0
...varför tror du att ekonomin kommer att FÖRBÄTTRAS? Öppna svar	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Förändrad livssituation, t ex. blivit sambo/ separerat/ slutat studera/ barn flyttat hemifrån	10	7	4	-3
Någon i hushållet arbetar mer från att tidigare varit arbetslös/sjukskriven/föräldraledig	16	20	15	-5
Av annan orsak gått upp i arbetstid	6	11	8	-3
Högre lön p g a löneförhöjning eller nytt jobb	49	36	38	2
Högre ersättning/bidrag eller lägre inkomstskatt p g a ändrade regler	5	3		
Högre ersättning/bidrag p g a ändrade regler			3	

Lägre inkomstskatt p g a ändrade regler			4	
Förändrat boende	4	1	2	1
Lägre låneräntor	3	8	9	1
Hushållet minskar sin konsumtion	3	4	3	-1
Lägre fastighetsskatt och/eller kommunala avgifter	4		1	1
Ändrad: Lägre fastighetsavgift och/eller kommunala avgifter		2		
NY: Pengar tillbaka för nya HUS-/ROTavdrag		1		
Lägre förmögenhetsskatt	1			
Annat:.....öppet svar	16	26	22	-4
Tveksam, vet ej	6	4	5	1
NY vt 2009: Varför tror du att ekonomin kommer att försämrats?		Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Förändrad livssituation t ex någon i hushållet kommer att bli sambo/ separera/ börja studera/ gå i pension		8	12	4
Någon i hushållet kommer att bli arbetslös/ sjukskriven/ föräldraledig		22	12	-10
Av annan orsak gå ned i arbetstid		8	6	-2
Lägre lön utan att arbetstiden påverkas		7	2	-5
Lägre ersättning/ bidrag eller högre inkomstskatt p g a regelförändring		17		
Lägre ersättning/ bidrag p g a regelförändring			9	
Högre inkomstskatt p g a regelförändring			6	
Förändrat boende		2	1	-1
Högre låneräntor		4	13	9
Hushållet kommer att öka sin konsumtion		1	0	-1
Högre priser		25	19	-6
Högre fastighetsavgift och/eller kommunala avgifter		6	3	-3
Sätter av mindre till sparande		1	0	-1
Mina tillgångar t ex sparande eller fastigheter kommer minska i värde		4	0	-4
Annat		17	34	17
Vet ej		1	0	-1

Tänk på ditt hushålls konsumtion. Kommer ditt hushåll att spendera mer, lika mycket eller hålla igen under de kommande 12 månaderna?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mer	9	7	9	2
Oförändrat	66	62	71	9
Hålla igen	23	30	19	-11
Tveksam, vet ej	2	1	1	0
Tänk på ditt totala sparande. Kommer ditt hushåll att spara mer, lika mycket eller mindre under de kommande 12 månaderna?	Vår 2008	Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mer	19	14	23	9
Oförändrat	67	69	67	-2
Mindre	12	15	8	-7
Tveksam, vet ej	2	2	1	-1
NY vt 2009: Tänk på ditt hushålls totala lån. Kommer ditt hushåll att amortera mer, lika mycket eller mindre under de kommande 12 månaderna?		Vår 2009	Vår 2010	Förändring
Mer		8	12	4
Oförändrat		81	78	-3
Mindre		4	4	0
Tveksam, vet ej		7	6	-1